

Kerstgedachten

**Iedere dag staat hij daar.
Een reiger aan de waterkant.
Wachten, wachten en
nog eens wachten.
Schijnbaar roerloos,
maar tot het uiterste gespannen
en waakzaam om
als het moment is gekomen
in beweging te komen...**

Met deze woorden opende pastor Scholtes de Advent tijdens de viering van zondag 2 december jl. De prachtige wachter, gemaakt door zr. José van Dieden, illustreert zijn verkondiging. Hij vervolgde: “wachten is een actieve bezigheid. Steeds gaat het erom hoe intens je kijkt om een zuivere waarneming en afweging van je omgeving te krijgen, zoals de reiger aan de waterkant. Wachten maakt waakzaam, je bent gespitst, geconcentreerd op wat komen gaat. In de advent zien we uit naar God die naar ons toe-komt. Dat is geen vanzelfsprekendheid. Het vraagt onze aandacht om de tekenen van de tijd te verstaan, en waakzaam te zijn voor Gods liefde die op steeds onverwachte momenten voelbaar is. Je gedragen weten. De advent gaat om die drive, om in beweging te zijn en elkaar te dragen, want dan, aandachtig voor de ander, kun je de ander ontmoeten. En dat kan God zijn.”

Wij wensen u een zalig kerstfeest en een gezegend nieuwjaar.

Belofte voor het leven 19 november 2017

En toen waren er alweer drie jaren voorbij..... In 2014 had ik de belofte uitgesproken om bij u als geassocieerde te willen horen en nu waren deze drie jaren ook alweer voorbij gevlogen. Deze keer dacht ik: "nou, als ik al zoveel keer dit wilde dan weet ik nu wel zeker dat ik wil blijven. Het hoeft niet NOG een keer te worden gezegd." Dus heb ik nu gezegd dat ik voor altijd wil blijven, zolang als u blijft. In een fijne zondagse Eucharistieviering

heb ik samen met Joke Benning de belofte voor het leven uitgesproken. Pastor Thijs Moons was de voorganger. De lezingen van die zondag vonden Joke en ik precies passen bij onze bedoeling om de belofte uit te spreken: het krijgen van de talenten en er iets van maken en de beschrijving van de sterke vrouw.

De motivatie om bij u aangesloten te willen zijn zal ik hier kort weergeven:

Ik wil me bij u aansluiten omdat ik in uw levenswijze die van mezelf heb herkend. Te weten: aandacht en zorg voor de omgeving en de mensen daarin, eerbied voor de schepping en de inhoud van het evangelie te leven. Ik hoop dit te kunnen blijven doen en me gesteund te voelen door mijn verbondenheid met u.

Graag hadden Joke en ik ook de voorbede uitgesproken maar daar kwam het niet zo van, maar toch, dit had ik willen bidden:

We bidden voor hen met wie we dagelijks omgaan, met wie we het leven delen. We bidden om openheid naar elkaar, om oprechte bekommernis en elkaars welzijn en geluk. Dat we de kracht houden om dat te blijven doen. Amen.

Het was in elk geval voor mij een geweldige dag. Dank u dat u mij en Joke hebt willen aanvaarden als geassocieerd lid van uw congregatie.

Namens Joke Benning en mijzelf,

Anneke Caspers

Afscheid van de bibliotheek: die goede oude tijd

Op 3 oktober 2017 werden wij, zr. Bernadette en zr. Johanna, verrast met een schitterend boeket bloemen. Even daarvoor had zr. Auxiline een prachtig woordje gesproken over het leven in de bibliotheek met de hele voorgeschiedenis. Dat was heel mooi! Hieronder een klein stukje uit deze speech:

“Aan de bibliotheek van Alverna hebben wij allen jarenlang plezier beleefd. Dankzij de zusters van de bibliotheek stonden de boeken netjes gearchiveerd klaar om door ons gelezen te worden. Als goede opvolgers van zr. Godharda Kerkvliet en zr. Beatrix Arkesteijn kunnen we met recht zeggen dat zr. Bernadette en zr. Johanna hun vak verstaan! Zij weten waar elk boek zich bevindt en hoe een nieuw boek in de administratie een plek vindt zodat ze bij uitleen weer terug te vinden zijn. Jarenlang hebben zij zorggedragen voor de schat aan kennis en inspiratie die in de bibliotheek was gehuisvest en hebben zij de boeken begeleid van het ene naar het andere onderkomen. Namens iedereen wil ik jullie hartelijk bedanken voor jullie jarenlange inzet en zorg en het plezier dat jullie ons daarmee hebben gebracht”.

Zr. Beatrix en zr. Godharda hebben heel veel werk verzet en verricht en nu was het aan ons om het stokje over te nemen. In de eerste weken van februari 2011 werden de boeken in de moederhuisbibliotheek gesorteerd en ingepakt en verhuisden alle dozen naar de nieuwe bibliotheek in het Franciscusklooster in de kelder. Met veel plezier en precisie werden de boeken prachtig neergezet! Op 16 februari was de heropening en wat een ruimte en licht was er. Mooi overzichtelijk en zelfs pastor Rutte kon met zijn scootmobiel langs alle rijen. Elke woensdagmorgen was het een gezellige drukte. Boeken werden geruild,

verlengd, van commentaar voorzien zoals: veel te heilig, teveel seks, te weinig moorden, te langdradig... Ach ja, smaken verschillen. Eén zuster willen we hier noemen: zr. Alfonsine die altijd de historische romans las en dan kon ze van A tot Z alles navertellen, alsof ze erbij was. Bij sommige nieuwkomende zusters vroegen we naar haar wasnummer. “Wasnummer? Ik heb er geen, wat een vraag”!? “Bij uw intrede heeft u een nummer gekregen toch”? “Nou en”? “Dat willen we graag hebben om uw boeken in het systeem te zetten”. “Oh...”.

Ook hebben wij de stichting Upendo Daima gesteund. In het Swahili betekent dit onvoorwaardelijke liefde. In een tweedehands boekwinkel in Tiel worden boeken verkocht ten bate van projecten voor straatkinderen in Tanzania. Mevrouw Marie-Jan Ramp (de zus van Simon Ramp) en haar vriendin Bernadette kwamen op ons verzoek de

boeken ophalen die wij teveel hadden. Ze waren zeer enthousiast en sorteerden gelijk de boeken. Onder andere religieuze boeken voor de devotionele boekenmarkt één keer per jaar in Uden, platenboeken voor een nieuwe geriatrische afdeling voor een verzorgingshuis en heel veel naar Tiel. Met dit geld gaan kinderen naar school, verbouwen hun eigen groenten, verzorgen de veestapel, enz... Onze dank gaat uit naar deze twee dames.

Nu staan de resterende boeken (van de 5000 die we hadden) op de eerste etage van San Damiano. Het is wennen want er is geen kaartstelsel, ze staan te hoog of te laag. Maar mocht u vragen hebben dan zijn wij dagelijks in huis en zullen proberen om tot uw beschikking te zijn. We danken u voor alle gezellige momenten en het vertrouwen dat u had als er een boek aanbevolen was. Dit waren andere tijden, terug naar de onze. Wij wensen u veel leesplezier!

Zr. Bernadette en zr. Johanna

De vrijwilligersdankdag

Ieder jaar weer is het voor mij weer een feest om deze dag te organiseren. Dit jaar tot onze spijt zonder Gré Noom. Gelukkig is Peter Tops een prima vervanger en zong hij zelf mee met het lied wat ieder jaar wordt gemaakt.

Dit jaar hebben we zes vrijwilligers extra in het zonnetje gezet omdat ze alweer vijf jaar bij ons werkzaam zijn. We hebben nu een bestand met 37 vrijwilligers. Het thema dat we hadden gekozen was: De HANDEN uit de mouwen: Vele HANDEN maakt licht werk!! Want daar weten de vrijwilligers wel raad mee. Voor al hun aandacht en goede zorg voor

de zusters en ook voor hun eigen initiatief om er binnen het Klooster iets moois van te maken kregen ze een toepasselijk cadeau. HANDZEEP in een mooi pompje van Rituals met een mooie witte HANDdoek erbij. We hebben een hele gezellige middag gehad die werd geopend door zr. Auxiline met een mooi toepasselijk gedicht. Een heerlijke lunch werd geserveerd die werd verzorgd door Edwin met zelfs een garnalencocktail vooraf. Dat paste allemaal mooi bij het oude Kloosterservies waarmee we de tafels hadden gedekt. Natuurlijk moesten de HANDEN nog wel even uit de mouwen en hebben we de vrijwilligers

meegenomen naar de kelder. Daar stonden 5 aardewerkpotten, aarde en tulpenbollen klaar. Met elkaar hebben ze de bollen geplant en de mooie potten op verschillende plekken bij de voor- en achterdeur en de Tuinkamer geplaatst. In het voorjaar zal het schitterend bloeien: deze bloempotten symboliseren wat het de zusters doet als de vrijwilligers in huis zijn, het gaat dan nét even extra bloeien in huis. We eindigden de dag met een drankje. Peter heeft verteld over het reilen en zeilen in en rond het Klooster op dit moment. Altijd

fijne informatie voor de vrijwilligers. Zr. Auxiline kwam tegen het einde om nogmaals te danken en de cadeautjes namens de zusters uit te delen. In het kader van de HANDEN hadden wij voor Gré een 'OVEN(w)hand' gekocht om gezamenlijk met bijgevoegde kaart aan haar te sturen en symbolisch naar haar te zwaaien. Het was een heel gezellig samenzijn en weer een feest om mee te maken voor de vrijwilligers maar ook voor ons. Tenslotte is geven voor twee! De zusters hebben we uitgebreid verteld over de middag en zij zullen de eersten zijn die gaan genieten van de bloeiende tulpen en van de vrijwilligers die maar blijven komen.

Peter Tops en Els Rosenmöller

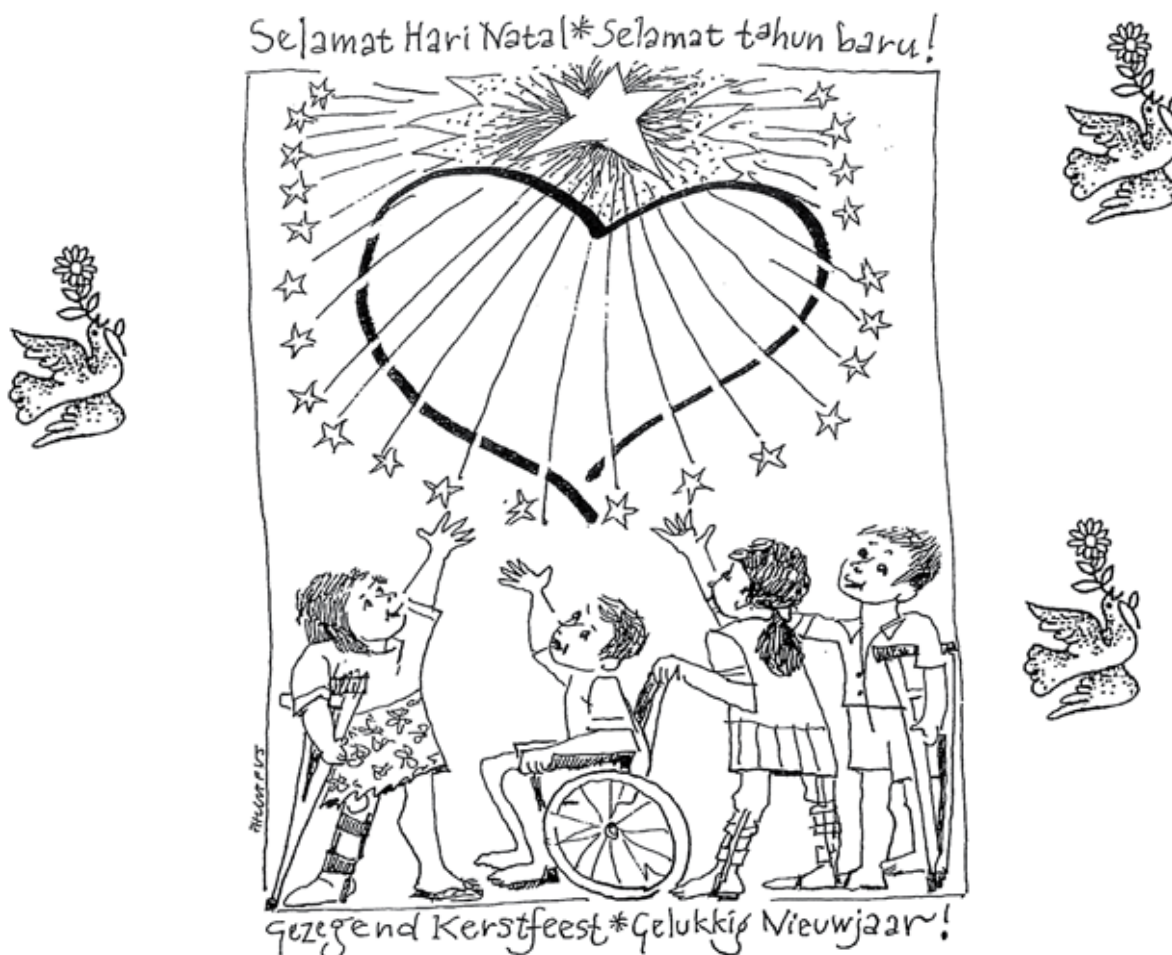
Levensverdieping: film Être et Avoir

Zijn en hebben, wat een titel voor een film! We zagen op 24 november jl. in het kader van het Levensverdiepingsprogramma deze film. U weet het wel: Luisteren als bron van kracht; dat is het jaarthema. We zagen een onderwijzer die naar al die kinderen luisterde en hen zag, elk naar ieders kracht en mogelijkheden. Hij

probeerde de kinderen ook naar elkaar te laten luisteren en elkaar te zien; denk maar aan het gesprek dat hij had met de twee jongens die met elkaar hadden gevochten. We zagen een jaar rond alles wat de kinderen met elkaar en de meester meemaakten in een prachtig beeld van de verlatenheid in een dorpje in de Auvergne, één van streken in zuidelijk Frankrijk. Een boerenstreek, weids en leeg. IJskoud en besneeuwd in de winter en kokend, zonnig heet in de zomer. Kinderen die al vroeg als een volwassene meewerken op de boerderij of pijnlijk verdriet hebben om een zieke vader. Kinderen die geen streepje op papier krijgen om een wesp in de gang of al toekijken bij de moeilijker opdrachten van de grotere kinderen. Allemaal samen in één klas met één zeer toegewijde meester. Het was een prachtige film die elk van ons heeft gezien met eigen herinneringen of ervaringen.

Anneke Caspers

Sinterklaasfeest in Alverna

Elk jaar stijgt de spanning naar ons hoofd,
 zou de Goed Heiligman nog komen zoals beloofd?
 Zou hij denken dat de zusters het feest nu wel hebben gezien,
 of brengt het Sintfeest de zusters nog pret voor tien?
 De bakpiet meldde zich op het laatste moment ziek
 toen stonden we voor een groot problematiek.
 Want een Sintfeest zonder pepernoten?
 Dan moeten de zusters zelf aanpoten.
 Deeg maken, kneden, klein en rond
 zodat er een grote verzameling pepernoten ontstond.

's Middags kwam de Sint toch bij ons binnen
 en kon het gezellige feest gaan beginnen.
 Vele pieten had hij meegenomen en voor
 sommige bekend.
 Ja...familieleden werden in hen herkend.
 Wat gaf dat een commotie,
 want de zusters zelf hadden geen enkele notie.
 De Sint heeft iedereen belicht,

hij had voor allemaal een klein gedicht.
 Voor iedere zuster en de pastoor,
 was er ook weer een cadeautje hoor.
 De Sint was dit jaar wel heel speciaal
 zuster Johanna vervulde deze rol fenomenaal.

Aan het eind smulden we met elkaar van het menu
 dat waren pannetjes gevuld met kaasfondue.
 Heerlijk dopen met een vork in de pan
 stokbrood, rauwkost, wat een goed plan.
 We kijken terug op een vrolijke pakjesdag
 wat volgend jaar weer terugkomen mag.

Annemieke van der Brugge

Herinneringen aan het klooster door twee buurjongens van vroeger

“Over de kloostermuur heen kon je de tuinzuster het credo horen zingen.”

De Open Kloosterdag in juni 2017 riep mooie verhalen op die mensen van allerlei leeftijden en windrichtingen opgedaan hadden rond de zusters franciscanessen en Klooster Alverna. Twee van deze gasten toen waren de broers Stef en Paul Diependaal. Buurjongens van vroeger van de zusters. In juli 2017 kwamen zij voor gesprek en ontmoeting met de zusters wat langer op bezoek.

Hun opa van moederszijde, Gerrit Kerkvliet, was de tuinman van het klooster. Zo kwam het dat hun vader ook tuinman op Alverna werd. Maar soms ook hulpje van de kosteres was. Op andere momenten ook de klusjesman. Want vader was altijd in de buurt. Ze woonden immers naast het klooster, op het Laantje van Alverna. Zo vertellen de broers Stef en Paul Diependaal als ze na vele jaren weer eens op bezoek zijn bij de zusters. Het is een feest van herkenning. “Ha zuster Barbara!” roepen de broers. “Zij werkte in de

keuken en als wij jongens dan weer eens trek hadden, stopte zij ons wat toe. Want wij hadden het niet breed thuis. Tuinman-zijn betaalde niet goed, maar er waren allerlei extra's.” En achteraf vele mooie verhalen en dierbare herinneringen.

Burendiensten

Het was in de tijd dat klooster, kerkgang en het Roomse leven nog heel vertrouwd waren. Met tien kinderen (twee meisjes, acht jongens) woonden vader Jan en moeder Anna in een klein huis op nummer 25 van Het Laantje. Vader kon bij nacht en ontij door de zusters opgeroepen worden om te helpen bij de veestapel of het huis. Maar omgekeerd stonden de zusters ook altijd voor de familie klaar. Toen op Tweede Kerstdag 1943 de geboorte van Stef zich aankondigde, wilde de huisarts niet komen. Er lag wel een meter sneeuw en het was een feestdag. Maar er moest bevallen worden! Ten einde raad belde vader Diependaal bij de voordeur van het klooster aan. De zusters waren immers de vroedvrouwen van de Mariastichting en niet bang voor natte voeten. “Ik heb mijn leven aan de zusters te danken”, zegt Stef daarom.

Mis dienen

Zelden kwamen de zusters bij de familie over de vloer. Dat paste niet bij hun afgezonderde bestaan. Alleen bij een werkjubileum van vader kwam er een delegatie om te feliciteren. Maar de familie kwam, ook buiten werktijden, wel regelmatig bij het klooster. Moeder Diependaal vond bij de zuster van de voordeur, zuster Iduberga, een luisterend oor voor haar zorgen om een groot gezin. En de jongens werden natuurlijk ingeroosterd bij de misdienaars. Met de sacramentsprocessie liepen ze met zijn allen met het baldakijn door de kloostertuin. Alsof het gisteren was rollen ook de namen van zuster Ladisla van het koor, de organiste zuster Antonet, of zuster Gaudiosa, de eerste kosteres, over tafel. Of neem zuster Serenda, de kippenzuster, met haar Duitse accent (de oorsprong van deze congregatie ligt immers in Duitsland), die de broers toesprak als ze kattenkwaad hadden uitgehaald. Stef en Paul herinneren zich pater Distel van de Zijlweg en later rector Roosen die de mis opdroegen. Die laatste ging ook mee met het jaarlijkse uitstapje van de misdienaars. Naar Rotterdam bijvoorbeeld. Dan kreeg ieder wat geld om iets leuks te kopen.

Het klooster-bedrijf

Het klooster was in de jonge jaren van de broers een zichzelf voorzienend ‘bedrijf’. Er was een eigen keuken, wasserij, broodbakkerij, naaikamer enzovoorts. Ook waren er ganzen, eenden, varkens, ongeveer 20 koeien en een grote groentetuin. De broers hielpen hun vader met het melken van de koeien en brachten de melkbussen uit de keuken weer naar de stal. Dat was eng als het donker was, want dan moesten ze langs het mortuarium! De biest van de melk was vaak voor de kleintjes van de familie, die moesten er nog van groeien. En ook op andere momenten stonden de zusters hun bij: de enveloppe met inhoud die Moeder Scholastica voor Sinterklaas overhandigde, of de financiering van Stefs schooltijd op het seminarie, blijven in het geheugen gegrift. Al weet Stef nog wel hoe spannend het was om ieder kwartaal met het rapport naar de overste te moeten. Bij de voordeur werd hij te woord gestaan en verder kwam hij niet als hij geen misdienaarstaak te vervullen had. Ondanks al deze verhalen was er toch een flinke afstand tussen de meeste zusters in het klooster en de familie. Het waren gescheiden werelden die met kerst echter samen kwamen. Dan waren voor de nachtmis de achterste zes banken in de kapel opengesteld voor gasten. Na de mis mochten de gasten door de lange gang van het noviciaat naar de ontvangkamer om daar koffie te drinken. Alle zusters stonden dan in de gang om ieder een zalig kerstfeest te wensen.

Laatste eer

De muur die om het oostelijk deel van het landgoed staat, werd na de oorlog pas gebouwd. Met de handigheid, door aannemer J.P.A. Nelissen. De grote poort in de muur ging nooit open. Dat was ter bescherming van stilte. Maar toen moeder Diependaal overleed mocht de lijkstoet door die grote poort over het landgoed naar de parochiekerk in Aerdenhout. Alle zusters stonden toen langs de weg om haar uitgeleide te doen. Op momenten van leven en dood werd de gebruikelijke afstandelijkheid overbrugd. En waren zusters en de familie boven alles goede buren. De broers denken er nog steeds met warmte aan terug.

Stef en Paul Diependaal

Het wonder van Aerdenhout

In de afgelopen zomer hoorde ik dat zr. Bea naar Aerdenhout zou komen. Zoals u weet, was ik een tijdje degene die de vertegenwoordiger van JPIC was en ik heb daarom nog een aantal keren contact met haar gehad. Het leek me een goed moment om elkaar alsnog van gezicht te leren kennen. Het leek me een goed moment om haar te vertellen waarom ik nu niet meer de vertegenwoordiger van JPIC ben. In ons gesprek vertelde ik ook dat ik samen met Prudence uit Togo werk aan het Moedercentrum la Lumière in Togo. Ze was erg

belangstellend naar het project en vroeg me hoever het nu was. We hadden juist de put op ons grondstuk geslagen. Dat kon

door een actie van de Aloysiuschool in Overveen. Ook konden we het grondstuk ommuren dankzij acties van de vrouwelijke ondernemers ZONTA Kennemerland. Ze

vroeg wat de volgende stap was. Ja, dat was nu onze grootste zorg: het nieuwe huis bouwen, want we moeten weg uit het aan ons verhuurde Missiehuis. Gelukkig kunnen de vrouwen nu zelf de huur opbrengen; een nieuw huis bouwen is andere koek. Dus ik vertelde zr. Bea dat we naarstig op zoek waren naar sponsoring voor de nieuwbouw. Er is al een tekening van een architect. “Komen er ook zonnepanelen op, want als je iets doet, doe het dan goed”, zei ze. Ik zag de geldzorgen nog groter worden, want zoiets zou nog

meer kosten. Natuurlijk is het doel om die ook te verwezenlijken, maar eerst het huis. “Ik vraag het omdat jullie project precies in onze doelstelling past om te ondersteunen. Moeders en kinderen in derde wereldlanden. Ik ga als ik terug ben in Amerika praten met het bestuur en ik stuur je wel formulieren om een aanvraag in te dienen”. U begrijpt, de tranen liepen me over de wangen. Hoe was het

mogelijk! Een spontane actie van mij om haar te leren kennen liep zo uit in een aanbod om ons te helpen. Een wonder!!!! Ik voelde me gestuurd. Ja, ze gaan ons steunen, de bouwer loopt al te ijsberen (in Afrika) om te horen dat er weer geld is om door te gaan met de bouw. Er zijn al stenen gemaakt omdat er van andere giften nog geld over was, maar nu willen we door!

Anneke Caspers

200 jaar Hageveld

Hageveld is niet alleen een bekend monument en een school in Heemstede, maar kent ook een bewogen geschiedenis. Op 2 mei 1817 trad de eerste student de poorten van de buitenplaats Hageveld in Driehuis binnen. Periodes van dreigende sluiting en van grote bloei wisselden elkaar af. Aan de hand van afbeeldingen gaf Hillebrand de Lange, zelf ooit leerling en later docent op Hageveld, op 28 november 2017 op heldere wijze een lezing over de geschiedenis van Hageveld. Zo vertelde hij dat in de tweede wereldoorlog het gebouw, inmiddels in Heemstede op de huidige plek, werd geconfisqueerd door de Duitsers en de bewoners Hageveld moesten verlaten en overal in het bisdom werden opgenomen o.a. in Westwoud. (foto eetzaal).

Ook is de locatie vele malen gebruikt als decor voor films. Hillebrand bleef stilstaan bij een foto waarop zusters van Alverna in de keuken staan: “Zonder de zusters van Alverna kon Hageveld niet draaien. Hun onopvallende manier van er zijn en hun belangeloze inzet zijn van onschatbare waarde geweest.” Hageveld is nu een Vwo-school met 1400 leerlingen en 140 personeelsleden.

De school heeft anno 2017 een sterke positie in Heemstede en in de regio opgebouwd.

Marian Warmerdam

Uit de Franciscaanse wereld

Op 11 november is in Den Bosch het jaarlijkse Franciscaanse Kapittel gehouden. Er is veel aandacht besteed aan de toekomst van de Franciscaanse Beweging.

In het maandblad FM gaat Hans Sevenhoven in op de laatste twee strofen van het Zonnelied.

“Wees geprezen mijn Heer,
door wie omwille uw liefde vergiffenis schenken,
en ziekte en verdrukking dragen.
gelukkig wie dit dragen in vrede,
want door u, allerhoogste, worden zij gekroond.”

Bovenstaande strofen vormen het laatste deel van het Zonnelied van Franciscus. Het gaat om thema's waarmee wij mensen iets te stellen hebben: het schenken van vergiffenis en het in vrede dragen van ziekte en verdrukking.

In de overlevering worden deze strofen verbonden met de verzoening tussen de toenmalige bisschop en de podestà burgemeester van Assisi. Met deze twee regels zou Franciscus de twee machthebbers ertoe hebben willen bewegen zich met elkaar te verzoenen en vrede te sluiten. Franciscus lag zwaar ziek toen de bisschop de banvloek uitsprak over de podestà. Deze liet daarop het verbod afkondigen geen enkele overeenkomst met de bisschop te sluiten. Franciscus had medelijden met hen. Om te bemiddelen voegde hij bovenstaande strofen toe. Hij vroeg één van zijn broeders de podestà uit te nodigen naar het bisschoppelijk paleis te komen. Twee andere broeders droeg hij op voor de bisschop en de podestà het lied van Broeder Zon te zingen. “De heer zal hun hun hart vermurwen; ze zullen zich met elkaar verzoenen en weer als vrienden met elkaar omgaan”.

In het bisschoppelijk paleis aangekomen, trad één van de broeders naar voren en zei: “Franciscus heeft tijdens zijn ziekte een lofzang gemaakt over de schepselen ter ere van de Heer en tot stichting van de mensen. Hij verzoekt u er aandachtig naar te luisteren”. De podestà ging daarbij staan en luisterde met tranen in zijn ogen. Hij had een groot vertrouwen in Franciscus en was hem zeer genegen. Toen de lofzang ten einde was zei hij: “Ik wil mij met de bisschop verzoenen”. De bisschop hielp hem overeind en zei: “Ik ben driftig en opvliegend van aard. Vergeef het me maar”. Toen omhelsden ze elkaar.

Zr. Renate Miedema

Herdenking van 500 jaar Reformatie 31 oktober 2017

Om deze dag kun je niet heen: er is zoveel aandacht in Nederland en Europa om 31 oktober te gedenken dat je het erover moet hebben. Precies een jaar geleden op 31 oktober 2016, was de openingsviering van de 500-jarige Reformatie. De praeses van de Lutherse kerk en paus Franciscus gingen voor in een Luthers-Katholieke gebedsdienst in de kathedraal van Lund, Zweden. De paus heeft na de dienst in de Arena van Malmö een toespraak gehouden waarin hij benadrukte dat je moest kijken naar wat verbindt en niet naar wat scheidt. Hij memoreerde dat Luther bewerkt had dat de H. Schrift weer een belangrijke plaats kreeg in de viering van de liturgie. Ook sprak hij over de verzoening tussen de Lutherse kerken en de Rooms-Katholieke kerk. De paus roept ons op om in dit jaar van herdenking van 500-jar Reformatie te zoeken naar wat ons met elkaar verbindt.

Op 5 november 2017 was er een vesper voor de eenheid van de kerken in de Bonaventure kerk in Woerden op voorstel van Mgr. Hans van den Hende.

In het Catharijneconvent te Utrecht is er tot 28 januari 2018 een tentoonstelling: Luther. De tentoonstelling gaat op zoek naar de icoon van 500 jaar Reformatie aan het einde van de roerige Middeleeuwen. Wie was deze man, die zo'n grote beweging in gang zette? Wat waren zijn drijfveren? Wie was hij die 95 stellingen plakte op de slotkapel van Wittenberg? Luther hekelde de situatie binnen de katholieke kerk, haar weelde en rijkdom en vooral haar aflatenpraktijken: met aflaten kon je je zonden afkopen. Men zegt dat met het "aflaatgeld" de grote Sint Pieter in Rome is gebouwd. Waar of niet, in ieder geval was de grote rijkdom een doorn in het oog van vele gelovigen. In januari 1521 wordt Luther in de ban gedaan en geëxcommuniceerd en op de Rijksdag in Worms wordt hij vogelvrij verklaard nadat hij getuigde in zijn overtuiging te volharden. Hij is een tijd ondergedoken geweest op de Wartburg in Eisenach, Thüringen. Hier heeft hij ook de bijbel vertaald in de volkstaal.

In Nederland lijkt de herdenking van vijf eeuwen Reformatie de eenheid tussen de christenen een fikse impuls te geven: zelden kwamen op zoveel plaatsen gelovigen uit zoveel verschillende kerken bij elkaar. De herdenking van 500 jaar Reformatie die veel kerkelijke verdeeldheid tot gevolg had, is een oecumenische herdenking geworden. Deels komt dat doordat er het besef groeit dat de gelovigen elkaar hard nodig hebben en deels door het verlangen naar een christelijke eenheid, aldus de kranten. De Protestantse Kerk in Nederland sloot de nationale herdenking van 500 jaar Reformatie af met honderden gasten, waaronder Koning Willem-Alexander, in de Domkerk in Utrecht. Het zou een viering worden van geloof, hoop en liefde. En dat werd het ook. Er werd kritisch gekeken en hoopvol vooruitgeblikt. "Er is veel om dankbaar voor te zijn maar ook veel waar we ons over moeten schamen", werd er gezegd. Zichtbaar teken van verzoening was dat het slotgebed uitgesproken werd door twee dominees en de Rotterdamse bisschop

Hans van den Hende. “We bidden dat we de vreugde mogen ervaren van volledige verbondenheid met elkaar”.

Zr. Renate Miedema

Kerstlied van Luther (1535)

Geen wiegje als rustplaats, maar een krib was 't weleer,
 waar 't Kindeke Jezus lei zijn hoofdje ter neer.
 De sterren, zij keken van de hemel zo mooi,
 naar het Kindeke Jezus, hoe hij sliep in het hooi.
 Door 't loeien der koetjes was het kindje ontwaakt,
 maar daardoor werd 't kind niet aan 't schreien gemaakt.
 Heer Jezus, nu ziet Ge uit de hemel ter neer,
 ik dank u, dat g'eens ook een kindje waart, Heer.
 O, zegen de kind'ren veraf en dichtbij,
 Gij houdt van hen allen evenveel als van mij.
 Gij wilt, dat wij kind'ren, al zijn wij nog klein,
 bij u in de hemel ook eens zullen zijn.

Goed nieuws Amnesty International

De VN stemmen in met een onderzoek naar oorlogsmisdaden in Jemen. Na een stevige lobby vanuit Nederland heeft de VN-Mensenrechttraad op 29 september een belangrijke resolutie aan genomen. De Nederlandse en Canadese delegaties dienden een resolutie in en deze is, ondanks dreigementen van Saudische autoriteiten, nu een feit. Als lidstaten van de Mensenrechttraad mensenrechten boven hun politieke belangen plaatsen, zijn ze in staat daders ter verantwoording te roepen voor hun gruweldaden.

De executie van Clinton Young zou op 26 oktober plaats vinden. Maar na inzet van talloze mensen en organisaties kwam er in het najaar eindelijk goed nieuws. De executie werd voor onbepaalde tijd uitgesteld. De Nederlandse filmmaker Jessica Villerius maakte een documentaire over deze zaak en legde zelf een getuigenis af over dubieuze verklaringen die verdachten voor de camera deden.

Amnesty bedankt iedereen in Nederland die zich inzet voor alle acties. In Nederland werden al meer dan 1 miljoen e-mails, brieven en handtekeningen gestuurd in 2017.

Nieuws uit Frankrijk

Appels

Fijn dat we weer hun blad *Lien de Paix et de Joie*, (Verbonden in Vrede en Vreugde), mochten ontvangen. De eerste bladzijde laat een afbeelding zien van een aantal appels. Er staat bij: Elke appel is een bloem die de liefde gekend heeft (Félix Leclerc, zanger).

“Gouden appels op een zilveren schaal: dat is een woord, op de juiste tijd gesproken.” Boek der Spreuken 25- 11. De zusters schrijven verder nog over de bezoeken van de zrs. Magdalena, Johanna en Bea in de loop van dit jaar.

Viering jubileum

Zaterdag 9 september vierden negen franse zusters hun jubileum. Tijdens de Eucharistieviering waren de lezingen genomen uit de brief van Paulus aan de Korintiërs over de naastenliefde: de liefde is geduldig, zoekt niet haar eigen interesses... En uit het Evangelie van Johannes: hebt elkander lief zoals ik u heb lief gehad. De priester ging daar in zijn overweging uitgebreid op in. Gasten op dit feest waren: de zrs. Magdalena en Emmanuella en tot aller verrassing ook nog de zrs. Carola, Angela en haar nichtje Amy. Het werd een mooie dag met veel zon en een knipoogje van de H. Franciscus en Clara.

Taxi-fietsen

In de lokale krant van Abreschviller stond: “Het huis voor mensen met een handicap krijgt twee fietsen.” En niet zo maar fietsen! Het gaat om twee elektrische taxi-fietsen. Er kunnen twee personen in zitten en de bestuurder zit er achter. Hierdoor kunnen de fietsers een goed zicht hebben op de omgeving en heerlijk van de natuur genieten. De fietspaden vanaf het verzorgingshuis tot aan het dorp zijn heel goed.

Op 5 oktober vond er een bijzonder concert plaats in de St. Catharinekerk in Bitche. In deze plaats woont nog één franse zuster. De liederen van de kleine zangers zonden een boodschap van vrede, broederschap en rust uit.

Afval sorteren

De laatste pagina van het blad heeft te maken met het milieu en het sorteren van afval:

Glasafval (verre)
 Plasticafval (plastique)
 Huisvuil en rest afval (ordures ménagères)

Papier en kranten (papier – journaux)

En het “sorteren van de gedachten?”
 (et le tri des pensées)?

“Gooi de slechte gedachten weg en bewaar de goede.”
 (Jetez les pensées toxiques, gardez les bonnes).

Zr. Renate Miedema

Nieuws uit Duitsland**Het levende geloof in Malawi (uit Kontinente)**

Pia Bürger, een Duitse Missionar auf Zeit, is tot de zomer een jaar in Malawi geweest en leerde daar een voor haar onbekend en fascinerend geloof kennen. Ze schrijft: “In elke situatie wordt gebeden. Iedere morgen wordt in de kostschool voor meisjes bij de ochtendbijeenkomst gebeden, ook als ze onderweg zijn met de bus. In oktober, de Mariamaand, bidden de meisjes elke dag de hele rozenkrans in de taal van hun land. In de vastentijd wordt de hele kruisweg gebeden en bij elke statie knielen ze op hun blote knieën op straat in de brandende zon. Zo werd voor mij de kruisweg heel echt, hoewel het erg vermoeiend was. Drie maal in de week gingen we samen, zusters en meisjes, naar de kerk: woensdag, zaterdag en zondag. Op woensdag begon de H. Mis om 6 uur in de morgen, echt kort en zonder preek. De dienst op woensdag beviel mij het beste, mede doordat de meisjes moesten zingen. De liederen waren dan dynamischer en ik had veel plezier in het meezingen en danste vaak mee begeleid door trommel muziek. Op zaterdag

was de mis in het Engels voor de leerlingen van alle internationale scholen uit de omgeving. Op zondag waren er twee missen: om 7 uur en om 9 uur. Wij gingen meestal naar de vroege mis die lang en feestelijk was, alhoewel soms erg lang. De preek duurde een half uur en aan het einde volgden dan vaak nog aankondigingen of mededelingen. Meestal zaten we met de zusters en de meisjes in de linkervleugel

van de kerk, want soms gebeurde er iets leuks of spontaans als iemand bijvoorbeeld een volksliedje inzette en de pastoor allen uitnodigde om te dansen. Op bijzondere feestdagen werd de mis buiten op het kerkplein gevierd waar plaats was voor duizenden mensen. Bovendien dansten er dan 30 of 40 meisjes uit het dorp en dat was heel erg mooi. Het feest van Chikuku bij ons in het dorp was heel bijzonder. Na een mis van ongeveer drie uur ving de processie aan, half rennend en half dansend. Ik geloof dat ik in mijn leven nooit zo'n vreugde beleefd heb aan een kerkdienst als deze. Het was net een groot feest. Alle mensen lachten, zongen en dansten. De pastoor toonde de monstrans met de hostie aan allen en op het moment dat hij de kerk binnen ging, wierpen dansende meisjes donkerrode bloemen naar hem. In Malawi ben ik veel meer met geloof bezig geweest dan daarvoor in Duitsland. Geloven in Malawi is een deel van hun alledaagse leven en het op zondag naar de kerk gaan hoort er gewoon bij, anders dan in Duitsland. Bovendien is het geloof van de Malawiers veel dieper. De bijbel neemt daarbij een belangrijke plaats in. In Malawi bestaat het vak Bijbelkennis. Hier houden leerlingen zich bezig met thema's die op bijbelkennis terug te voeren zijn. Het verblijf in Malawi heeft veel indruk op mij gemaakt: hoe het geloof verbanden kan leggen over landsgrenzen heen." Op de foto zie je het meisjeskoor en links in het midden met de roodkleurige jurk Pia Bürger.

Zr. Renate Miedema

Nieuws uit Amerika

Sneeuw in Wheaton

Zr. Georgene heeft sneeuwlaarzen gekocht voor de Indonesische zusters die in Wheaton verblijven. Die zullen ze zeker nodig hebben de komende maanden. Het vriest daar 's nachts gemiddeld -15 graden.

De bijeenkomst van de Franciscaanse Federatie.

Wij hebben de Franciscaanse Beweging en de leden hiervan houden eens in het jaar het Franciscaanse Kapittel. Zo houden de Franciscaanse leden van Amerika een bijeenkomst van drie dagen; de meeste mensen moet dan van ver komen. Ze noemen deze bijeenkomst de Franciscaanse Federatie. Dit jaar was de bijeenkomst in Buffalo in de staat New York. De zusters Melanie, Trish en Glenna die deel zouden nemen aan de vergadering, maakten voor die tijd een uitstapje naar de Niagara Watervallen. Het thema van de bijeenkomst was: Bonaventura's reis naar God, Franciscaanse Inspiratie voor de 21ste eeuw. Deze inspiratie bestaat uit meerdere punten, om maar een paar te noemen: Reis en zegen, Belangrijkheid van zintuigen en gevoelens, God is onkenbaar. De drie dagen werden afgesloten met een etentje, waarbij een deelnemster van een congregatie speciaal geëerd werd voor haar verdiensten in de congregatie. Dit jaar was de eer aan zr. Trish (zie foto).

Zr. Renate Miedema

Nieuws uit Indonesië

Plechtigheid rondom de 1^e Heilige Communie van negen patiëntjes op Hidup Baru afgelopen oktober.

Alle zusters, medewerker(sters) en patiëntjes op Hidup Baru
wensen u allen een Zalig Kerstmis en een Gezegend 2018

KLOOSTERJUBILEA 2018

75 jaar in het klooster

Zr. Frumentia van der Westen 25.03

65 jaar in het klooster

Zr. Irma Blommaert 22.04

Zr. Theodosia van Loenen 15.10

Zr. Trees Haring 15.10

60 jaar in het klooster

Zr. Marie-Antoine Wennink 15.10

Zr. Marie-Bernard den Boer 15.10

Zr. Marie-Petri Spielier 15.10

60 jaar geprofest

Zr. Lidwina Struller 08.09

GESLACHT DER STERKEN 2018

95 jaar

Zr. Majella Laan 28.01

Zr. Wigberta Verkaart 15.03

Zr. Nicoletta Stokman 06.06

Zr. Willibrorda Bakker 30.09

Zr. Frumentia van der Westen 25.10

90 jaar

Zr. Odilia Haakman 08.09

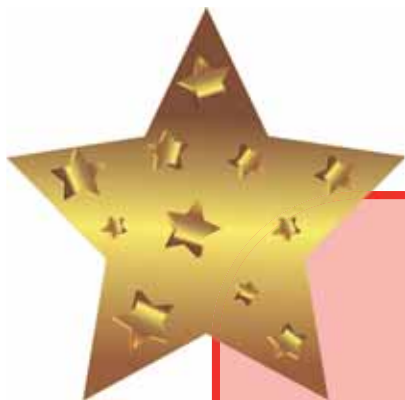
85 jaar

Zr. Irma Blommaert 22.01

75 jaar

Zr. André Lemmers 06.06

Zr. Mechtild Betjes 23.10

Kerstmis

*Kerstmis: het licht valt stralend door het raam.
Al kijkend raakt het mij diep van binnen...
De innige aandacht van engelen en mensen,
de voorzichtig beschermde handen,
de stilte die Maria en haar Kind omgeeft,
de alles omvattende omlijsting van het geheel,
dat alles richt onze aandacht en bewogenheid
naar het middelpunt:
Maria en haar pasgeboren Kind.*

*God heeft Maria opgenomen in zijn
reddingsplan.
Zij zegt:
doe maar wat Hij u zeggen zal,
omhels het leven,
maak de aarde leefbaar
verwacht de toekomst...*

Giuseppa Witlox

Redactie Open Venster

zr. Renate Miedema, Gré Noom, Marlies Roelofs en Muriel Liket. Met dank aan:
zr. Renate Miedema, zr. Jeannette van Paassen, zr. Bernadette van Wijngaarden, zr.
Johanna Visser, Marlies Roelofs, Mirjam Wolthuis, Els Rosenmöller, Peter Tops,
Annemieke van der Brugge, Caroline Vellema, Anneke Caspers, Marian
Warmerdam, Nico Eijkmans, Stef en Paul Diependaal.

Sluitingsdatum kopij voorjaarsnummer: 14 april 2018